

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

•V edinstvu je moč.

•EDINOST izhaja 2krat na teden vsako sredo in sobote o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrto leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnosti in v tržkah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejeti na Opravnost, via Terrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terrente«. Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vracajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Prebivalstvo na Primorskem.

(Konec.)

Gospod baron Czörnig je se svojo knjižico o etnografskih razmerah na Primorskem jako ustregel ne le Slovencem in Slovenom sploh, temuč njegovo delo bi moralno tudi služiti vladu v poduk in ozbiljen prevdarek. Iz knjižice je namreč najlepše razvidno, kako se slovanski element na Primorskem umika italijanskemu in razvidni so tudi uzroki tega nazadovanja ter napredovanja italijanskega elementa.

Glavni uzrok, da se italijanski element širi na škodo slovanskega, je uradni jezik v uradnjah in so ljudske in srednje šole na Primorskem. Pri sodniji se ubogemu Slovenu, razen čisto malo izjem, skoraj povsod pravica dela v njemu nerazumljivem jeziku; s tem se veljava jezika pred narodom ne le ponižuje, temuč sili se indirektno ubozega Slovana, da se vsaj toliko nauči italijančine, kolikor mu je potrebno, da vsaj nekoliko umeje, kaj se o njem obravnava.

Ali je potem mogoče, da se naškmet popne do kacega narodnega ponosa? Ni se torej čuditi, da se takmet in tudi rokodelec, delalec skoraj začne sramovati svoje narodnosti, katero vidi potisneno na tak način v zadnji kotič. Res je, da se je slovenski jezik še le v drugej polovici tega stoletja tako razvil, da se more rabiti povsod, ali hrvatski jezik je uže davno popolnoma razvit, in se rabi v Hrvatski v banskem dvoru prav tako, kakor v zadnjej koči; pri vsem tem pa so istrski Hrvatje glede jezičnih pravic skoraj še na slabšem, nego Slovenci.

Čudno je in nam Slovanom najbolj nevarno postopanje glede šol. V Istri so do najnovejših časov vsljevali Slovanom italijanske ljudske šole; v novejših časih se je to sicer močno popravilo, ali v mnogih krajih morajo še vedno slovanski otroci hoditi v ital. šole, samo zato, ker je v dotednjem kraju nekoliko Italijanov. Potrebno bi bilo, da bi se v takih krajih uvedle vsaj utrakovistične šole. Kaj bi govorili o srednjih šolah! Italijani jih imajo več nego jih morejo izkoristiti, ali mi Slovani in Hrvati na Primorskem nemamo nobene.

Dokler so bile srednje šole na Primorskem, posebno v Trstu, šenemške, ni se našega naroda toliko poitalijančilo, nego se ga je v zadnjih časih, ko je vlada dala Italijanom vse v roke ter nas Slovane po nekakem prepustila njihovej milosti i nemilosti. Italijani so to situacijo dobro izrabili in ustvarili stanje, katero imamo denes na Primorskem. To stanje bode pa še veliko, veliko slabše, ako ostanejo vse naše uradnije, vse naše sodnije še nadalje popolno italijanske. Ne razumljivo je skoraj, zakaj se tukaj na Primorskem vendar še noče izvesti popolna enakopravnost slovenskega, oziroma hrvatskega jezika z italijanskim jezikom.

Srce boli vsakega za pravico unetega človeka, ako vidi pri sodnjah in na tribunalih slovenskega in hrvatskega kmeta, kako si prizadeva, da bi z gospodo govoril italijansko, ali ne gre mu, na kar se mu tolmači v slovenščini in hrvaščini, ali niti obravnavate kmet ne more umeti; on je skoro Turek pri pridigi.

Poniževalno za naš rod je tudi,

da so pri nas na Primorskem porotne sodnije italijanske. — Večinoma so-dijo te sodnije Slovane, a ne v njih materinem, ampak v tujem jeziku s pomočjo tolmačev.

To je žalostno in podkopuje veljavo našega jezika, našega naroda. Porota sodnija je ljudska sodba; ali za Slovane na Primorskem se ne more tako imenovati, ker ljudsko je le to, kar ljudstvo tudi umeje. Za Slovence in Hrvate na Primorskem so v tem obziru še vedno slabi časi.

Mi imamo uže takih uradnikov dovolj, kateri bi mogli Slovence in Hrvate soditi v materinščini, in čas bi bil, da bi obeti in ukazi ne stali le na papirju, temuč se tudi izvrševali.

Društvo Edinost je pred 6. leti mej drugim prosilo, naj se na Primorskem porotne sodnije razdelé v dva narodna oddelka, eden za Slovence in Hrvate, drugi za Italijane. Ta zahteva je čisto pravična in naravna in Primorski Slovani ne smejo od nje odstopiti.

Kakor rečeno, človeku se postopanje v tem obziru kaže tako nenačravno, da bolj ne more biti. Vsak danes spoznava, da nadaljnjo poitalijančevanje Primorskih Slovanov je tudi državi škodljivo, sami visoki ces. kr. uradniki pišejo (kakor baron Czörnig sam), da je prvi uzrok poitalijančevanja iskat v uradnikih in šolah; pri vsem tem pa uprav c. k. gosposke nadaljujejo po starej Šegi in navadi ter nehoté pomagajo širiti tisto načelo, ali tisti element, kateri je priznavan kakor škodljiv.

Mi tukaj ne govorimo zato, naj se nož zdaj kar obrne proti Italijanom; ali oni naj ostanejo v mejah, v ka-

terih so, le dopušča naj se jim ne, da delajo za svojo narodnost propagando mej našim narodom; mi nočemo Italijanom vračati zlo za zlo; ampak biti hočemo ž njimi enakopravni državljanji. — Baron Czörnigova zadnja knjiga nehote uči nas in vlogo, da je nevarnost.

Tej nevarnosti se pa moremo izogibati mi s pametnim in ozbiljnim delovanjem, vlogo pa s tem, da nas slabejo brani nasilja močnejšega in zadnjega zavrne v svoje meje. Naj bi vsaj uže enakopravnost postala kri in meso tudi na Primorskem!

Prestolni govor

v državnem zboru, v dan 22. aprila.

Čestiti gospodje obeh hiš državnega zabora!

Na konci po ustavi določene dobe Vašega zakonotvornega delovanja Izrekam Vam s zadovoljnostjo Svojo zahvalo in priznanje za pravo spoznanje in uvažanje državnih interesov, kateri so Vas vodili pri Vaših delih, in za pržrtvovalnost, katero ste kazali pri Svojih sklepih.

Dolga vrsta važnih predlog, kateri Vam je podala mej to dobo Moja vlogo, bila je predmet Vaših sklepov.

Države orožna moč se je z Vašim domoljubnim sodelovanjem bistveno pospešila in utrdila, in hkrati so se tudi ustvarila sredstva za zboljšanje pristojbin invalidov, za preskrbovanje pomoči potrebnih vdov in sirot v vojni padlih vojakov in z podporo družin pri mobilizaciji pod orožje poklicanih.

Z skleneno predrugačbo volilnega reda je pridobilo manogo marljivih in bodrih državljanov eno najvažnejših političnih pravic, in razen tega se je olajšalo izvrševanje volilne pravice v mnogoštevilnem volilnem

vsak pri enej eno celo leto spati, ali nikdar se ne sme nobeden nobene tektoni, če se pa kateri tekne, vasi boste pogubljeni, če pa boste trdn, pa rešite vse hčeri, ki so tukaj zakleti in čakajo rešitve. Oni mož pokaže hčeri ter veli, naj poskusijo, če si upajo oteti jih, potem dobi tudi vsak svojo za ženo.

Polu leta uže spé in vse zakleti devojke so uže do pol bile bele ko sneg, ko pa je minolo tri četrta leta, imeli so le še roke črne in le tri dni je še majnkalo, devojke so bile uže skoraj čisto bele, ter tako zatele in krasne, kakor angelci. Bratje uže teško čakajo, skoraj, skoraj — bodo rešene; kdo bi mogel popisati veselje, katero je vladalo mej njimi. Ali, oh! kaj se zgodi! Najstarši brat se pregreši — ni mogel dalje vstrpeti, tako krasna je bila njegova devojka. Zdaj pa kar naglo vse očrne. Naj mlajša reče svojemu. Podivaj se hitro od tod, če hočeš živ ostati in se oteti, on pa je hitro še prša: Ako bi še mogoče bilo oteti jo. Ona odgovori: Teško bo — mi pojedem na Glažovo goro. On se spusti na pot z svojim konjem; katerega še je našel v hlevu, kamor so pred letom svoja belce shranili.

Premjer veliko svetá, skuši dosti dobrega in hudega; nekega dne dospe v neko sotesko in tam najde čuden prizor. Miš, gavran in medved so se pričkali in metalni za krepanega konja. Prosijo ga, naj jim on razdeli mrhovino. On to storí in reče miši: Ti imas glavo, kder se ti nati ničesar, lahko zunaj grizeš, če pa pride nevarnost, pa se lahko noter spraviš in lubanjogrizavaš.

Gavranu reče: Ti pa imas drobovino, imas dober kljun in ostre kremlje, da lahko to prekopaš; medvedu pa prisodi ostalo, ker njemu je pristoval najboljši

PODLISTEK.

Narodne pripovedke IZ Spodnje Štirske.

VI.

Živila sta nekaj mati in sin. Godilo se jima je slabo. Mati, uže stará, ni mogla več delati, sin pa je bil še premjad, in tako sta dostikrat pomanjkanje trpel, jedino kravo sta imela in to je bil nju živež. Uboščto pa ju prisili, da sta morata prodati še to jedino žival, katero sta imela, le maček in še nekaj perjasti ostane. Nekaj dne stara kravo dobro nakrmi ter sinu reče: V blžnjem trgu bo denes sejem, moral boš gnati kravo na sejem. Sin je dobro znal za trg, ker je čestokrat hodil z materjo kupavat raznih reči; mati mu priporoča: Pa jo moraš postaviti tja, kder boš videl, da bo kdo kaj kupaval, in pazi, kako bodo drugi cenili, tako tudi ti cenil. On kravo žene in jo prižene do nekaj prodajalke, katera je imela trake na prodaj, i on se s kravo tam postavi.

K malo pride nek mož ter prodajalko prša: Po čem so traki? prodajalka odgovori: Petnajst novcev. Naš sinček si to dobro zapomni, pride drug, ta pa dečka prša, po čem cenii kravo. Petnajst novcev, odgovori dečko. Mesar se malo začudi, ter dečku da te bore novce. Sin pa gre vesel proti domu, češ, da je lahko prodal, ter doma materi pove, kako dobro je kravo prodal. Mati, žalostna, se jame ihiti, ko vidi, da je sin mesto 30 gld. prinesel le 15 novcev, hudo oštelje sinu, sin pa

reče: Nič se ne tegotite, mati! jaz bom skušal to popraviti. Zdaj si pošte neko precej veliko vrečo, in gre ka nekej votlj jablani, v kateri so bili sršeni, vzame vilo palico, ter z njo v duplo zvezhoti ino hitro vrečo na duplo pritisne; — sršeni, razdraženi se kar naglo usujejo iz dupla naravnost v vrečo, on pa je vrečo vzezel in se žno v mesto napotil. V vreči vjeti ptički so pel obzzzz mmim bzzz mmm. Gredotega v mesto sreča veliki oštir (gostilničar), ter ga prša, kaj nese. — Neko novo muziko, samo plesalci morajo nagi plesati. Oštir ga prša: Koliko pa hočeš imeti za to novo muziko? — deček odgovori da 200 fontov. Krčmar si misli, to mora neka posebna nova muzika biti, da uže sedaj v vreči sama goje, hitro mu našteje, omenjeno sveto, deček se mu zahvali, ter mu pravi, da ne sme prej pogledati ali odvezati, dokler ne napove plesa.

Oštir napove ples, in na napovedani dan je bilo vse pripravljeno, veliko je prišlo radovednega ljudstva, zlasti mladine, vse plesali ino plesalke stope uže sredi hiše. Oštir prinese muzikov, odveže vrečo in začne s palico notri štobati, na zadnje stepo muziko iz vreča. Pa jo! oni žolti ptički se urno po gostilni podvzijo, — bzzz mmm bzzz ter sedevijo na plesače in jih začenjo pikati; plesači prestrašeni kričajo in se skušajo do duri pririti, pa prav zato niso mogli odpreti, ker so se vsi k malu premočno zagnali ter duri tako tiščali, da niso mogli odpreti in nijeden ni mogel na prost. Oštirja so močno kleli, ter se vsi opikan domu vračali, ruičči ko kri. Nijeden teh ni hotel nikdar več na plesno zabavo k temu oštirju.

VII.

Bilo je nekdaj dvanajst bratov in vseh

razredu velicega posestva Češkega Mojega kraljestva.

Mnogo sta storili za duševne interese vseh narodov v državi z dobro premišljenimi, namenom odgoje in omike mladine pri mernimi sklepi, kakor tudi z ustanovitvijo novih, ali razširjanjem obstoječih učilišč, in vlasti ste posebno Svojo pozornost obračali obrtniškemu podniku v povzdrogo in zboljšanje domačega dela.

Tudi stanje dušnih pastirjev je bilo predmet žive Vaše skrbil in se je ono bistveno zboljšalo.

Resnično veseli so vspehi Vaše delavnosti, posvečene narodnemu gospodarstvu in prometu.

Zakoni, zadevajoči razširjenje občnega avstrijsko-ogerskega carinskega okoliša in predrugačno carinskega tarifa, jaka so pospešili obrt in trgovino — celo vrsto sklenenih pogodb s prijateljskimi državami pa je bistveno olajšalo mejnaročno trgovinsko in pravno občevanje.

Dovolitev znamenitih svot za uvelivo Donave pride v dobro važnim interesom države in osobito glavnemu in prestolnemu Mojemu mestu Dunaju.

Vsi s postavljenjem občniških nadzornikov s času primerno predrugačno obrtniškega reda in rudarskega zakona pripomogli k prospeku malega obrstva, k uredbi razmer mej gospodarji in pomočniki, kakor k varstvu življenja in zdravja poslednjih.

Z Vašim udeleštvom se je sklenol poljedelstvo v korist zakon, zastran odvračanja in zatiranja živinske kuge, komasacijni zakoni, dali so se predpisi za uredbo gotovin vodnih strug, zakon o pospeševanju poljedelstva pri vodnih stavbah sploh, in o naredbah za odvračanje škod po hudournikih.

Da se elementarnim nezgodam kolikor mogoče meje postavijo, pričeli ste Vi delo obširne uredbe rek, posebno na Tirolskem in Koroškem s privolitvijo izdatnih državnih doneskov — delo, ki se ima raztegnoti tudi na druge dežele, in posebno k malu se pričeti v Galiciji, katero deželo tako pogosto in hudo obiskujejo povodnji, da se obvaruje država in dežela stalno čutljivih nadlog in se odvrnči globoko segajoče stiske ljudstva.

Ker ste dovolili ustanovitev poštih hranilnic in ste podpirali predplačilne blagajnice za podporo obrti in poljedelstva s tem, da ste jim zlajšali davke in pospešili njih razvoj — priobobili ste si veliko zaslugo za obrstvo in poljedelstvo. S zakoni, izdanimi zoper nepošteno postopanje o posojilih zadavah in za varstvo upnikov nasproti hudobnemu postopanju plačila nezmožnih dolžnikov, obvarovali ste prebivalstvo iz dobričkarjev izvirajočega izsavanja ter ste utrdili zaupanje v obrtniškem in trgovinskem občevanju.

del, ker je bil največ. Zdaj se mu te živali lepo zahvalijo ter mu tudi dajo darila. Mis reče prva: Tu imaš dlačico, kadar si jo deneš pod nos in si zmisliš na me, pa postaneš miš, kakor sem jaz. Zatem si medved izpiplje eno dlako, ter mu jo poda in reče. Kadarsi deneš to dlako pod nos in zmisliš na me, pa boš medved, kakor jaz; nazadnje si gavranc pero izpuli ter reče: Tu imaš pero, kadar si deneš to pero pod nos in se zmisliš na me, pa postaneš gavranc kakor jaz.

Brat se lepo zahvali za poklonjene mu darove ter gre dalje svojo pot. Začne pitati za Glažavo goro, ali nikdo ni vedel povedati, kde bi ta gora bila; ko prebodi mnogo sveta, pride do necega človeka, uža zelo starega, kateri se je po brgljah počasi dalje pomikal; ko pride do njega poproša ga za to goro, in starec mu pove, da se ima spustiti daleko čez široko morje. Zdaj si on zmisli gavrana ter dene pero pod nos, in zdaj postane gavranc in lahko preleti široko morje. Ko je morje prelete, vzame pero in ga shrani ter spet človek postane. Ide po velikej ravnini, ne vidi ni gore ni človeka nikder, in uža zelo opešan; zdaj si zmisli na medveda, dene medvedovo dlako pod nos in zlajci medved postane ter v podobi medveda cota z nova oživljenje dalje. Zdaj zapazi v daljavi neko visoko goro, pospeši še urnejše svoje korake ter po dolgem potovanju vendar srečno dospe na ono goro; začne se ozirati okolo sebe, a žive duše nikder ne zapazi; razne misli mu rojijo po glavi, tuhta in premišljuje, kaj bi mu bilo početi. Ne daleč zagleda, kako se iz neke skale skozi majhno špranjo dim vali; gre bližu ter premišljuje, kako bi to mogoče bilo, da se iz skale dim vali; tehta, kako bi se dalo to bolj na tanko preiskati, a vidi, da je

Popolnega priznavanja je vredno to, kar se je glede razvoja železniškega omrežja in železnici sploh storilo. Hlapon danes vozi državne pridelke oziroma skrajnega vzhoda skoz Arlberg; z nadaljevanjem podprtanjem železnic se je državni vpliv na tem prometnem polju razširil. Avstrijsko železniško omrežje so nekoliko država, nekoliko pa zasebniki na podlagi zakona o krajnih železnicah tako popolnili, da so postale vse dežele te države v večji meri deležne koristi tega prometnega sredstva. Vašemu trudu se je posrečilo, oglestiti pot za vredbo teškega in v narodno-gospodarskem oziru važnega pršanja o severnej železnici tako, kakor je koristno državi in narodnemu gospodarstvu.

Z mnogimi drugimi zakoni, katere ste sklenili vsled predloga Moje vlade, ali iz lastnega nagiba, ustregli ste na raznih oddelkih državnega življenja mnogovrstnim željam prebivalstva.

Ce tudi so vsled pospeševanja kulturnih nalog bremena državnim finančnim narastla, vendar se je posrečilo s pomočjo tako zboljšanih narodno gospodarskih podlog, kakor tudi s tem — hvala Vašej dobrej volji — da ste sprejeli več predlog Moje vlade za zvišanje državnih dohodkov, kako se približati cilju v dosegenu enakotežja v državnem gospodarstvu. Državni kredit se je tako veselo povzdignil. Ozbiljno poročilo nam je jano za vspešno rešitev še ne rešenih finančnih nalog.

Cestiti gospodje obeh hiš državnega zboral Kakor Jaz rad s hvaležnostjo priznavaš Vaša dela, tako se smete Vi zavestjo zveste spomljene dolžnosti nazaj ozirati na Svoja dela in trud i na teh vspehe v blagost domovine in Mojih narodov, do katerih vseh z enako ljubezni očetovsko Svojo skrb obračam.

Dobre našerazmere do vseh vlad opravičujejo pričakovanje, da se državi tudi vprihodnje mir neskaljen ohrani.

Pod blagoslovom tega miru bo Moja vlada stanovitno in zvesto udana dolžnostim za državno blagost po tej poti dalje hodila in svoje naloge izvrševala, da se to kar ste Vi pričeli, dokonča, da se bo dalje ustavno delo blagonsno razvijalo in tako doseže cilj, ki je v soglasju z Mojimi nameni, žljami in upi.

In zdaj priporočam Vas vse varstvu Vsemogočnega in ko Vas zagotavljam ne-spremenljive Svoje milosti, izrekam: zasedanje državnega zboral je zaključeno.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Prestolnega govora, kateri pričakujemo na posebnem mestu, gotovo je vsak zelo radovedno pričakoval, ker zelo pomenljivo

zastonj, špranja je celo majhna, skala trda, da bi se težko dala lomiti.

Ali zdajci se mu v možganih posveti, zmisli se na miš, dene dlačico pod nos in takoj miš postane in zleze skozi to majhno špranjo noter, pride do ognjišča, na katerem je kurila njegova devojka, hitro jo spozna ter stopi v pravej podobi pred njo. Ona se prestraši in reče: Kaj delaš tu, kristjanska duša? On pa reče: Jaz sem prišel tebe in svoje brate rešit in tudi ostalih 11 devojk, in še je prša, kako bi nje rešil, ona pa reče: Vrni se na piano, zgrabi golobico, katera ima jajce v sebi, vzemi jajce iz nje in prinesi ga sem. in ako ga mojemu očetu v čelo zahitiš, da se razleti, predno te moj oče zapazi, pa bom vsi rešen. Ako pa te moj oče prej ugleda, pa bodes še ti z nami vred na veke tukaj zaklet. On pa gre in stori, kar mu je ona zapovedala.

Vrne se z jajcem, devojka pa ga je čakala pri ognjišču, reče jej: «Jaz se tebi za koleno primem pod krilcem, dene dlačico pod nos in spet miš postane, hitro smukne miška pod krilo ter se kolena opreme. Ona ga prinese v hišo, tam se hitro na tla spusti in v pravo podobo spremeni. Oče je takrat sladko spal. Zdaj on uagle zgrabi jajce od golobice in ga z vso močjo požene očetu v čelo, tako, da se razleti in očeta zbuli. Zdaj oče izpregori in reče: Ljubi moj prijatelj! Reši si sebe, svojih 11 bratov, mojih 12 hčeri in tudi mene. Sedaj pa hočemo veselo živeti na tem svetu. Veseli svatba se je obhaja več dni, vseh 12 bratov se je poročilo s hčerami. Ljubezen vse premaga.

je to, kako se cesar izreče o delovanji državnega zboral in vladi. Vsak je sicer uže poprej vedel, da pohvali vlado in državni zbor, a mnogo je na tem ležede, s kakimi besedami in v takej obliki se to zgodi. Dvomljiva pohvala se navadno izreka v meglenih besedah, a cesarjev govor je tako jasen, kakor najlepši pomladanski dan. Zato pač ni treba, da bi ga kdo tolmačil ker je vsacemu, tudi najprostejšemu človeku, popolnoma razumljiv; naglašati pa moramo le to, da cesar še nikoli ni tako laskovo hvalil delovanja državnega zboral, kakor sedaj, on je s posebno zadovoljnostjo naglašal vlasti njegovo dobro voljo, njegov trud, njegovo požitovalnost in domoljubje. Tako gorko cesar še nikoli ni govoril državnemu zboru, in to jasno priča, da je že njim, to je z večino, res zadovoljni, spomina vredno je pa tudi to, da opozicije ni z zeno besedo ni omenil, in to je levčarjem — malum omen. — Kakor državni zbor, enako je pohvalil tudi vlado in tako pomeljive so besede, v katerih izreka trdno svoje prepričanje, da bo še dalje hodila po poti, katero je nastopila v blagonsni razvoj in napredek državi in narodom. — Večini državnega zboral in vladi dade to lepo cesarjevo priznanje novo moči in nov pogum; kako pa mora biti pri srcu onej stranki, ki ni dobila ni hvale ni graje, katera se v prestolnem govoru ni z zeno besedo ni omenila, to si vsak lahko misli, ker popolno preziranje je največje zaničevanje, največja kazenska levičarji morajo biti tako potriti, da še s zombi ne morejo škrpati; zdaj ute gnudi biti prepričani, da še ni konec Taaffejeve vlade i da so jim ministerski sedeži previsoki.

V Bosni in Hrcegovini bo zopet letos ljudsko popisovanje. Začne se na cesarjev ukaz 1. maja ter se mora izvršiti v treh mesecih. Potrebna dela so se v ta namen uže povsod pričela. Po dokončanju tega popisa se objavi statistika.

V Bosni se je začelo pjanstvo hudo širiti, nesrečno žganje se je s pričetkom kulture vstoplo v deželo in se ga vsak dan več popipi. Prišlo je uže do tega, da je bila deželna vlada primerana, upreti se tej pogubnosnej razvadi. Ukažala je, da se ima kaznovati vsak z globo do 50 gl. kdor se zasači pjan na ulici, ali v kakem javnem prostoru, če ne more globi platiti, zapreti se ima 10 dni. Ostre ukaze so dobili tudi krčmarji in prodaja spiritu, iz katerega se dela žganje, postavljeni je pod ostro nadzorstvo. — Enako postopanje bi tudi drugod ne škodilo.

Vnanje dežele.

Srbška skupščina je odgovorila v adresi na prestolni govor, kateremu v vseh točkah pritrjuje, če je pa z vsem tem tudi srbski narod zadovoljen, tega ne vemo, to pa je nam znano, da volitve v srbsko skupščino niso tako svobodne, kakor bi to imelo biti v svobodnej državi.

O angleško ruskem razporu imamo te vesti: «Standard» poroči 21. t. m. da so nastale velike težave pri angleško-ruskem pogajanju vsled tega, ker je angleška vlada predlagala, naj se ruska vlada po dočinitvi avganske meje zaveže, da v nikakem primerljaji svoje vojske čez to mejo ne pomakne. Ruska vlada je sicer dala splošno zagotovilo, ali formalno se ni hotela zavezati. Giers bi sicer marsikaj privolil, ali vojaška stranka se temu upira. — «Politische Corresp.» je 21. t. m. dobila iz Londona poročilo, da namestni indiški kralj Dufferin preti z odstopom, aka bi angleška vlada odjenjala od svojih trnjatev. — «Mosk. Viedomosti» pa 21. t. m. pišejo: Uže zadnje postopanje Dufferina je bilo casus bellii, da so si pa Angleži prilastili Port Hamilton, to presega vse njihovo dosedanje počenjanje. Od Angležev se mora zahtevati, da se iz Hamiltona umakneta, aka tega ne storita, neizogibljiva je vojna.

Poročila od 22. t. m. niso ugodno miru. Angleška vlada zahteva, naj ruska vlada uvede preiskavo, zakaj je Komarov 30. marca potokel Avgane. To preiskavo zahteva indiški namestni kralj, in angleška vlada se mu ne more postaviti po robu. Ruska vlada pa je to zahtevanje naravnost odbila, ker se ne ujema z dostojnostjo russkih generalov. Gladstone je ta ruski odgovor imel uže v žepu, a ni ga naznani državnemu zboru, ker vedno še misli, da

se najdejo vrata, skozi katera se Angleška vojni umakne.

Po poročilih od 23. t. m. je ruska vladna angleškej odgovorila, da ne vidi potrebe, da bi se še dalje pečala s preiskavo, zakaj je Komarov 30. marca zgrabil Avgane, zanjo je ta stvar rešena. — Gladstone pa je 23. t. m. na razna pršanja v angleški spodnej zbornici odgovoril, da zdaj ne more govoriti o pogajanji z rusko vlado, ker se zdaj vrše zelo ozbiljni pogovori; strune meje Rusijo in Angleško morajo tedaj zelo napete biti.

Italijanska in angleška vlada se neki dogovarjati o tem, da bi italijanski vojaki zasedli en del Egipta. To je tudi znamenje angleške slabosti.

Na Grškem je ministerstvo, še le novospečeno, zopet odstopilo, ker je dobilo nezaupnico. V novem grškem kraljestvu mora biti mnogo gnijega, ker pada vlada za vlado, kakor piškavo sadje. Grški kralj je vsled tega dogodka naglo zapustil Karf, kjer je mislil dalj časa prebivati, ter se vrnil v Atene; tudi kralj nema mirne ure.

Mauri so napadli španske naseljence na nosu Blanco v Afriki; Španci so se oteli na neko špansko ladijo.

Iz Sudana se poroča, da se Angležem tam slabo godi, da je zaman vse napenjanje zoper Osman Digmo, ki se Angležev prav nič ne boji in vsak njihov napad odibi. — Angleška vlada na vse zadnje skoraj gotovo pusti prosto roko Mahdiju, uže 21. t. m. je sklenila, naj Grahamova četa nemudoma zapusti Sudan, da nezdravo podnebje najboljših angleških vojakov popolnem ne ugonobi.

V Kanadi upor raste; iz Ottave se 21. t. m. poroča, da so uporniki vzeli utrdbo Pitt na severju Battleforda. Bati se je, da so posekali vso posadko.

DOPISI.

Iz tržaške okolice, 23. aprila 1885. — Dragi okoličani! Čas volitev se blža. Naši nasprotniki skrivno rijejo po našem taboru in marsikateri omanjivec je zavrgel svoje okoličanske brate in prestopil v nasprotni tabor, kjer se proti nam zbira huda vojska za čas volitev. Naši nasprotniki bodo napenjali vse moči, da prodrejo tui ali tam, da bode mogel izvoleni poslanec potem hitreje pomagati našo okolico pokončavati in jo pripravljati, da v malo letih postane italijanska. Kde, dragi okoličani, so vaše stare šege, kde vaše stare krasne noše? Vse to vam je pogolnol v večnost nenasilitivi želodec italijanski, vse to vam je nadomestil s puščimi italijanskimi nošami. Vas hočejo zatrebiti, Vam vzeti vaš mili jezik, ki ste se ga v naroči vaše drage matere učili, ki vam je skrbno ljubezljivo dihala svoje besede in vas ohranila svojemu naroču. Naši predniki niso bili izučeni možaki, ali bili so možaki in si niso dali priti do Živega. Bili so varčni in marljivi, in niso hoteli, da bi bili prišli v kremlje neusmiljenemu Italijanu. Vsega tega ni danes (recimo da nekatere izvzamemo). Danes pomagate vi irredentarjem, da se oni vjedo na naše telo, da izsesajo iz našega telesa krv, in nam odvzamejo naše imetje, in naše družine bojo morale kedaj še prositi od hiše do hiše.

Okolicani! Naj v vas bije srce za domačo stvar, in naj se vam um razsveti, da boste videli, da vam Italijan ne želi dobro, ampak da vas želi popolnoma uničiti. Čemu vas pri vsakoj priliki psuje s Ščavje, čemu vas ceni nižje od neme živali? To ste zakrivili sami, ker se z nenačadno poniznostjo vsakj kodi za vas še tako slabje zapovedi uđajate, ker vsakemu verujete, le domačinu, ki ima gorko srce za vas, temu ne verujete; ali spominjali se boste še kdaj, da ne bi bilo uže prepozno, ko spoznate, kam so vas blaženi (1) Italijani dovedli. Sipali bojo denarjev mej vas, denarjev, ki jih sedaj vi nosite na magistrat, da jih boste še njimi pomagali sebe pahnuti v brezno, iz katerega težko še kedaj izleželete.

Kako priliznjeno hodijo okoli ter vam obečajo zlate gradove, da volite njihove pristaše; na lici se jim ne bere, kaj namenjavajo z vami, ali v srci, v srci nosijo kruto sovraštvo do vas, nemajo ljubezni do vas, ampak le hlinijo jo zato, da vas pridobe.

Okoličani! Proklet bod!, kdor izda svojega brata, ki za kozarcem vina proda svojo dušo in ne pomici, da stem sebi in nam nečast dela. Pozabimo ga nikoli ne in ko bode v nadlogah, ne bojemo

se jih bode kakor stekle živali. Zgodovina nam od vsacega izdajalca pripoveduje, kako ga je proklinjal narod in tako se bode go-dilo tudi z izdajalcem našega naroda. Mine mnogo, mnogo časa in še se bodo z studom naši ljudje spominjali istih in ne bodo imeli lepin besedi, da bi jim voščili mir in pokoj na onem svetu. Mraz mi presine kosti, in sreč se mi groze strese, ko čujem ime izdajalca.

Bratje okoličani! Sprevideli ste v mar-sičem, da imate prijateljev le pri svojih ljudeh. Naše politično društvo »Edinost« si prizadeva vse one, ki še danes spe-spanje nevednega, da jih probudi in po-stavi v vrste zavednih. K malu bodo volitve, z njimi bodo imeli letos prav veliko opravila. Volilni zapisniki bodo k malo sestavljeni. Vsak, kateri meni, da ima pravico voliti, naj ide pogledati v volilni zapisnik in ako ni vpisan, naj reklamira volilno pravico in če se mu ta odbije, obrne naj se do društva »Edinost«, da se brzo vloži pritožba, vsled koje ga bodo moralni sprejeti mej volilce.

Okoličani! Pri volitvah gre za našo približnost, za naše dobro in za naš na-predeček, ako bodo imeli volilni poštenec, nekaj dosežemo, če pa zmagajo nasprotniki, potem si pa mislimo, da ni nič več upanja za nas, da še kedaj prodromem. Zdržite se ob času volitev in stojte kakor vojak trdn in volite mož, ki vam jih priporoči društvo »Edinost«, ker to društvo je vse dobro premisliло, kake može vam da za poslanec. Koliko zaupanja ima to društvo v našej okolici, pokazalo se je v zadnjem času večkrat. Kako sijajno se vrše samo se-jtega društva. Pa kaj ne bi uživalo to društvo zaupanja mej nami, ker v njem so sami domačini in vrti rodoljubi. Vse nasprotno je pa v sovražnem taboru, v taboru gnjile »Cikorije«. Z gnjusom se vsak okolicen obrni od njih, ker niso toliko vredni, da bi govorili ž njimi. Oni se pa tudi zadržijo z »Irredentom« z »Garibaldincem« in z nasprotniki naše sv. vere in našega millega jezika. Isti, ki pozabili svojih bratov, ki ne spozna Boga in ki nema vere, ta ni naš, ker naš narod zaupa v Boga in je pobožen in to mu prinese lepo bodočnost. Tolkto za sedaj v prevdarek.

Iz Skedenje 20. aprila. — Pri nas se Cikorja vsak dan bolj napenja in kolikor bolj se bo bližal čas volitvam, toliko hujšbo delala ter skušala nas okoličane vse spraviti pod svoje peruti; zato moramo biti oprezni in na vsakatero nje ponuditi odgovoriti: Ne udamo sel Čujejo se uže glasi, da Cikorja postavi v prvem okraju za kandidata mladega Dr. de Angeli, in da se bodo plačevali glasovi po pet gol-dinarjev in tudi še več. Cikorjaši nam so poslali pravila svojega društva v gladki slovenščini, iz pravil soditi bi človek mislu, da imajo Sior Polde e tutti quanti cikorjaši prav veliko ljubezni do nas okoličanov, da delajo na to, da spriznijo okoličane z meščani. A vse to je največje hinavstvo; oni delajo le na to, da bi nas vpregli v svoj jarem i nas blačili; s Cikorjaši in Progresovci ni sprave in prijateljstva; politični boj, ki smo ga začeli, trajal bo teliko časa, da si prihormimo večo veljavo v občinskih zadavah, da ne bomo volili le črednikov. Vsem nam pa treba na to delati, da na županov stol ne sede več ne cikorjaš ne progresovec; domoljubu gre županov stol.

Zato moramo delati iz vseh moči, in če tega sami ne dosežemo, treba zahtevati od vlade, da varuje deželne in državne interese in postavi svojega komisarja na županov stol, ker le pravčni možje, kakoršni mi želimo, morejo storiti mir in spravo mej okoličani in měščani. Progresisti in Cikorjaši nikdar ne. To bo neizogibljiva potreba tudi zato, ker se tudi magistratovi vradniki ne vedejo po postavah; oni ne poznajo ponužnosti, očabno se nosijo proti nam, in to ni čudno, saj so skoraj vsi udje onih društev, ki nemajo nobenega avstrijskega čuta. Če pride na magistrat kak okoličan i ne zna laščine, takoj mu ta ali oni uradnik očabno zagrimi: Va in mallora. Mi menimo, da je kupa polna i da skoraj prekipi.

Dve tretjini Skedenjev.

Lokva na Krasu 22. aprila. — Dne 20. t. m.: sta dva finančna stražnika vela tihotapeca, tukaj dobro poznanega ptička z Notranjskega, vela sta ga dobro četrt ure nad Bazovico, ko je šečel proti Lokvi, da tam prenoči, na noben način ga nista uogla v Bazovico spraviti, govoril jima je, da nema denarjev, da bi platil kazen, da v Lokvi dobi može, k bodo zanj dobi stali.

Došli so še za solnce v Lokvo in stopili v neko tukajšno prodajalnico, da so tihotapčev kavo zvagli ter mu veleli da mora 10 forintov globe plačati. Bilo je uže proti 9. uri zvečer in sešlo se je polno radovednega ljudstva, domačinov i tujev, na glavnjej cesti pred prodajalnico. Roke so tihotapcu zvezali navskriž ter se odpravljali proti Bazovici zato, ker se ni hotel udati nju tirjavam, če prav je imel dobro namazana pleča, (ima li finančna straža pravico, ljudi tepe?) financir ga sli na pot proti Bazovici, — kavonosec mu pa odgovori: »Jaz od tukaj ne

grem nikamor peš, ker ne morem, jaz sem ves prebit po udih, raje sem koj mrtev, nego da bi peš hodil v Bazovico; naj se dobi kde voz, a ne na moje troške, naj ga plati, kadar hoče.«

Nato je odšel en finančar, mogoče vprašat za voz, svojega pajdaša pa pustil v prodajalnici, da straži tihotapeca. Zdaj finančar prosi kozarec vode in obrnen od prodajalničnih duri prime kozarec v roko. Mej tem pa pride neka oseba v štacuno ter pusti duri odprte in zvezani ptiček v tem trenotku strči kakor blisk iz prodajalnice, finančar lomasti za njim, a ga ni mogel ujeti, če prav je bil tihotapec hudo raztopen po nogah in rokah. O—c.

Iz Podgradskega okraja, 22. aprila. — Kakor je »Edinost« on dan poročala, prestavljen je kanc-list tukajšnje sodnije g. Gall v Gorico. Gosp. Gall je bil prizadelen tu, da si je Italijan. To dokazuje, da Slovenci nismo strastni i da spoštujejo tudi ljudi druge narodnosti, ake ne nastopajo kot naši sovražniki. On pa je pošten Italijan in ravnal se je vedno po pravilu: Si Romae vivis, romanu vivito more.

Pri tem sodišči so 3 uradniki: sodnik, adjunkt in kancelist. A mesto kancelista je sedaj izprazneno. Zato nam se zdi umestno, da v tej zadevi katere rečemo, Morebiti se gospoda, katere se tiče, spomni svoje dolžnosti napram Slovencem pri imenovanju novega kancelista. Ako ne, vedeli bodo, da ekselenc baron Pražak še ni poslal §. 19. iz Dunaja k nam.

Razmere pri našem sodišči so čudne, jako čudne. Ono je namreč postavno vezano, sprejemati in reševati slovenske vloge. In jih tudi sprejema. Vsaj nam ni znano, da bi bilo katero slovensko ulogo odvrnolo. Ali reševanje, to dela preglavico gospodom. Ker od 3 uradnikov ni eden ne pozna našega jezika, zato je slovensko reševanje nemogoče in kadar treba pisati odlok slovenskej bagatelnej tožbi, tedaj mora ga uže pisati — uradni sluga po nekem »šmelnu!«

Nad bagatelo pa še nismo došli. Intudi pri tej je edini odlok slovenski, povabilo, razsodba, pogodba — sploh vse drugo je nemško. Slovenčina pa je popolnem prezirana v vseh družih vejah sodniškega poslovanja ter vlaža nemščina in italijansčina. Zapisniki, sestavljeni s slovenskimi (nekoliko hrvatskimi) strankami (vsaj drugih tu ni) vši so nemški in italijanski.

To so razmere! Slovenec je na svojih tleh brezpraven zato, ker mu se pošljeno uradniki, ki mu jezik ne umijo. Morebiti se bi ugovarjalo tej trditvi. Morebiti bi se sklicevalo na kaka spridevala alla prof. Macun. A vendar je istina, da g. sodnik slovenski slovenščino (pisati je ni v stanji), g. adjunkt pa neko hrvaščino. — Ako se na slov. izjavo narekuje v kazenskej pravdi zapisnik in prevaja n. pr. tako: »Bil je presegla — er wurde entlassen, ali na gre in Materijot — er geht in Materijot, to je dokaz, da je spridevalo g. adjunkt, aki ga sploh ima, zgoraj zaznamovane vrednosti.

Kolikokrat bi se moglo dogoditi, da je zadeva odvisna od ene same besede in da vsled te napačno razumljene besede je tudi razsodba napačna! In ako je ta razsodba v bagatelnej pravdi, ni več pomoči. A v vsakej drugej zadevi: kako pride stranka do tega, delati rekurze in trositi po nepotrebnem denar za-nje zato, ker sodnik premalo umije nje jezik?

Da se tedaj take protipostavne razmere popravljati pričnejo, bilo bi umestno, da se nam vsaj novi kancelist pošlje tak, ki je popolnem več slovenščine v gorovu in pismu. Taka zahteva imenovati se mora jasno ponižna. Kajti tudi v slučaju, da go spoda, ki to odločuje, prizna z imenovanjem sposobnega kancelista opravičene zahteve, morali bodo itak ostati brez jurista, ki bi naš jezik dobro razumel, vsaj do takrat, ko se sploh srčna želja obeh sedanjih juristov, da bi se namreč namestila kje drugje.

Bistrica 18. aprila. — Danes popoldne ob 4. uru smo izročili materi zemljitelesne ostanke 21 letnega g. Leopolda Bachmana. Rajnki je sin tukajšnjega občinstovanega zdravnika g. Fr. Bachmana. Kakor njegov oče, bil je tudi on Slovan dušom in telom, ter unet za vse lepo in blago. Vzlasti so ga nad vse veselje slovenske muzikalne skladbe, s katerim je g. Bachmannova knjižnica prav bogato zaščiten.

Učil se je medicinje najprvo na prazkej, potem na dunajskoj univerzi. Bil je vrgled izglednega velkošolca, kajti zraven občudovane pridnosti njegova krasila ga je prelepa cvetka ponužnosti. Njegov talent je mnogo obečal, in roditelji njegovi, kakor tudi sorodniki, prijatelji in znanci, v duhu so se uže veselili, ko vrli Leopold čez par let stopi pred nje, kot dovršeno omikančlovek.

Ali, kaj so vse naši upi, vse naši napioti proti sovražnej osodi, katera nas vedno občaja? — Enaki so našemu življenju — kapljica na veji — veter popiše — otresejo se.

Tako je tudi blagemu pokojniku neizprosna osoda v cvetu mladosti prestrigla

nit življenja, ter z njim vred položila v nladni grob sladke nade njegovih dragih.

Pred kakimi šestimi meseci je bil obolen na Dunaju; zaradi uže prevelike bolezni je bil prisiljen se povratiti k roditeljem v Bistrico. Pribajal je vidoma slabje tak, da kakih 14 dni pred smrtno ni skoraj nič več postelje zapustil. Dne 17. t. m. po polnodi je pa storila smrt konec njegovemu mučnemu življenju.

Na poslednjem potu ga je spremil veliko ljudstvo, vzlasti se je v obilnem številu udeležilo odlično občinstvo. Da je imel rajnki mnogo častiteljev, pričajo nam mnogi krastni venci, katere so mu podarili v znak ljubezni in spošovanja.

Po vsej pravici sme zraven starega (materinega) očeta, njegovih roditeljev in edine sestre, tudi domovina točiti solze na prerani njegov grob. Bil bi jaj močan steber, da se ni tako rano zgrudil in z prijeno blagoslovnost bil bi marsikatevremu siromaku obriral solze.

Ali, mlad moral si zapustiti, dragi Leopold, to solzno dolino, ter preseliti se v kraljestvo resnice in radosti. Mi pa, ki smo te poznali, ohraniti hočemo ti blag spomin, in klicemo ti: Počivaj v miru, na svidjenje vrh zvezd!

Poreč (v Istri) dne 22. aprila — (Nova podoba Cikorja.) Sešlo se nas je v Poreču 15 zidarjev iz tržaške okolice. Po končanem tednu se odločimo, da prvi pravnik pojdemo v Vas (Villa nova) blizu Poreča dobrega vina okušat in prijateljsko se veselit.

Pridemo v Vas, običemo tamošnjo cerkev, potem sedemo v krēmi za mizo in ukažemo vina.

Kakor je uže navadno, drug drugemu napije in čez nekoliko časa začnemo slovenske pesni peti.

Nato brez povabila pride k nam gospod, po imenu Barbič (Barbich) Sebastiano, uradni uradnik načelnik Capo Villa ter reče v laškem jeziku: Cantate in italiano.

Zidarji se nič ne zmenijo za Barbiča ter dalje pojde. Pozabivši na tega gospoda, začno čez nekaj časa zdravico peti, trčijo drug z drugim s polnimi kozarci dobrega vina in prijazni živoklici odmevajo po go-stilnici.

Zaj pa se vrne ta grda podoba Cikorja k našem mizi in pravi: Che živo, evviva, evviva, gridate, e non živo, dalje nasprotva našemu narodu, našemu petju in našim živoklicem.

S tem pa ni bil še Baštan zadovoljen; ker sliši, da nekateri naših udov s čašo v roki veselo nazdravijo: Živila Avstrija! pride in odgovori: Evviva l'Italia e m.... per l'Austria.

Nato se mu reče: Kaj on dela v Avstriji, in naj pote v Italijo odnesе, sicer se bo zanj slaba menaža kuhalu. Zdaj pa je Barbič sodnji v pesteh. V malo dnevih bomo slišali, kaj si je zatoženec pri petnjastih okoličnih zidarjih zasluzil.

H. in G.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Kmetom Fran Ku-strin, Blaž Rink, Andrej Tavš in Marieta Mažgon na Primorskem, ki so 13. septembra, l. l. pogoreli, podarij je cesar 200 glo.

Odlikanje. Cesar je podelil v priznanje mnogoljetne izvrstne službe pri stavu vojske pomočnih uradov pri pomorski oblasti Fr. Fayenc-u zlati križec s krono za zasluge.

Premembe v tržaško-koperške skoli. G. Josip Bartl imenovan je župnikom v Jelšanah; izpraznjeno župniško v Ospu upravljal bode g. Filip Vončina, G. Gjuro Matušč imenovan je župnikom upraviteljem v Lindaru; g. Bartol Vitezid je upravljat župo v Humu a g. Ljudevit Vočopivec kuracijo v Pomjanu. Premeniti so: c. Bartol Križaj, kakor kapelan v Plavje; g. Dragotin Miklavčič v Skedenj; g. Ivan Mlakar v Pazin. Nameščeni so mladomašniki: g. Josip Bekar v Dolino; g. Frane Fonda v Kosto Bono; g. Ivan Pipan v Lanisce; g. Ante Šćulac v Mošćence; g. Frane Sila v Oprtalj; g. Lovro Zarotti v Umaz.

Zasluzeno odlikovanje. V četrtek se je v Dolini zbral mnogo čuhovščine iz Trsta, okolice, Istre in Goriskega, in tudi mnogo posvetne gospode, da čestita v. g. g. kanoniku-dekanu Juriju Janu za njegov imenadan, ki je bil včeraj.

Popoludne počestili sta ga tudi milostivi gospod škofov, dr. Glavina in visokočestiti gosp. prošt dr. Šust s svojim obiskom ter se mudila par ur meje društvo. Ujednost mil. gospoda škofova je uže obče poznana; ali i v. g. g. kanonik Jan zasluzi tako odlikovanje.

Potrijen zakon. Cesar je potrdil v tržaškem deželnom zboru skleneni zakoni, zastran varstva poljskih in gozdnih pridelkov.

Razpisane so službe kancelista XI. vrste pri c. k. okrajnem sodišču v Podgradu. Prošnje do 22. maju ka t. l. na predsedništvo c. k. deželnega sodišča v Trstu. — Razpisano je 6 učiteljskih služb v okraju Gradiška. Plača 320 for. in 60 doklade ali pa prosto stanovanje. Pro-

siti je treba na c. k. okraj. Šolski svet v Gradiški.

Mestni zbor je imel sejo v četrtek zvezder. Njuprej je prečital tajnik zahvalo nekaterih novoimenovanih mestnih uradnikov, katerih prvo priporočilo je bilo to, da neznajo slovenski. Potem je dovolil več tisoč forintov za šolske namene. (Naš mestni zbor je namreč velikodušen v tem obziru, ker šole so mu najboljše sredstvo za počitovanje.) Na to je zbor pretrpel pravnik k novej stavbene postavki in ga tako sprejel, kakor ga predložil stavbeni odsek. Svetovalec g. Živic je predlagal k. g. ki govori o gnojnih jamah, da bi se pristavilo, da dotično pravilo velja za mesto in ne tudi za okolico, ker tako jama dobro cementirana bi okoličana skoro več stala, kakor hiša. Referent Righetti je sicer odgovoril, da se pravnik naslanja le na §. 49 stavbene postave od l. 1884, ki govori le o mestu; ali mi smo pregledali dotično postavo in se prepričali, da je res nejasna in da je g. Živic popolnoma prav imel, ko je zahteval, naj se v pravilniku izrečeno omeni, da velja pravilo o gnojnih jama le za mesto in ne tudi za okolico. Konečno je zbor sklenil, da postavi pokojnemu baronu Rittmajerju spomensko ploščo v ubožnici.

Tržaške novosti:

Razdaljenje Nj. Veličanstva. V ponedeljek boste javni obravnavati proti brivcu Ljudevitom Modenom.

Kako dela Šolobarda. glasilo Cikorije, da more loži širiti svoj uk o Irredentu in Cikorijo zagovarjati? V Trstu je neko bo-gato društvo, katero je tudi državo uže stalo nekoliko milijončkov. Šolobarda je začela proti temu društvu pisati. Ko je spisala par člankov, posl

strelali kamenje. Ko je bilo čas naznani, kakor je sploh navada, pa ni nikne povidal in tako je necemu Josipu Frangi prijetel kamen na glavo, ter ga tako hudo poškodoval, da so ga morali nesti v bolnico.

Učiteljsko društvo Tolmin-sko bode zborovalo izvenredno v Tolminu v dan 2. maja t. l. s tem le dnevnim redom: a) Slovensa zadužnica za pokojnega učitelja g. Ant. Šeklija ob 9 urt. b) Po maši: 1. Nagovor predsednikov. 2. Porocilo tajnikovo o delovanju odborovem. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Peticija dejavnemu zboru za zboljšanje učiteljskih razmer. 5. Peticija c. kr. okrajnemu šolskemu svetu. 6. Pregledovanje, oziroma dopolnjenje društvenih pravil. 7. Prosti predlogi. Ker se radi troškov ne bodo razpoljala posebna vabila, vabi le s tem k polnej udeležitvi. Odbor.

V Črnom Kalu v Istri se zopet otvoril poštni urad, ki bode vsakdanjo zvezo imel s poštnim uradom v Kozini.

Kolera se je zopet prikazala v Kabriti; 7 osob je zanjo uže umrlo.

Tržno poročilo.

Kava — manj obrnjana in cene so postale soper nekoliko niže. Prodalo se je 800 vreč Rio po for. 44 do 59, 500 vreč Santos f. 48 do 60. Java velja f. 63 do 67, Portorico f. 92 do 98. Ceylon plant f. 88 do 122.

Sladkor — zarad mnogih naročil iz Italije so cene soper poskočile in je tendenca najboljša. Prodalo se je te dni 12000 vreč sladkorja po f. 20.50 do 23.

Sadje — za pomeranje in limone dobro pršanje in se je mnogo tega blaga prodalo po f. 2.50 do 5.75 zabo. — Rožiči 1. vrste f. 7.50, fige v vencih f. 15 do 16, mandlji f. 72 do 78, opaša f. 14 do 17, cvebe f. 12 do 15. Eleme f. 18 do 32, Sul-tanina f. 16 do 34.

Olje — neznačna kupčija. Namizno olje velja f. 65 do 90, jedilno f. 43 do 46, bombažno f. 35 do 37.50.

Petrolje — prodaja se po stalnej in trdnej ceni f. 9.75.

Domači pridelki. Fižol še precej iskan; rudeči stane f. 10 do 10.50, koks f. 12.50; maslo f. 89 do 98.

Zito — cene so zdatno poskočile; denes stane ruska pšenica f. 9.50 do f. 10, koruza levantska f. 6.25 do 6.75.

Les — jako iskan, cena trdna.

Seno — je v ceni poskočilo, ker ga malo dohaja. — Denes stane konjsko f. 1.40 do 1.80, najboljše volovsko f. 1.90 do 2.10.

Borsno poročilo.

Borsa jako omabiljiva, pri vsem tem pa ni zmagal pesimizem, ampak kurzi državnih papirjev se še vedno drže jako trdno, pri vsem tem, da so valute veliko draže postale.

Dunajska Borsa

dne 24. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih	81	gld	— kr.
Enotni drž. dolg v srebru	81	• 45	"
Zlata renta	105	• 30	"
5% avst. renta	96	• 30	"
Delnice narodne banke . . .	851	• —	"
Kreditne delnice	281	• 80	"
London 10 lir sterlin . . .	126	• 25	"
Napoleon	—	—	"
C. kr. cekini	9	• 97	"
100 državnih mark . . .	5	• 90	"

Štev. 280.

Oznanilo trtorejcem.

Z ozirom na svoj razglas od dne 1. decembra 1884. štev. 1102 naznanja podpisano c. kr. kmetijsko društvo, da izmed vzorcev žepa, ki so jib do zdaj poslali tergovci za preiskavo neposredne tukajšnje uradu, morajo se priporočati za žepanje trt naslednji:

1. Zmelo žeplo v zalogi A. Mazzoli v Gorici,
2. " " " G. Gregoris v Terzu,
3. " " " A. Seppenhäfer v Gorici,
4. " " " G. Cociancig v Moši,
5. " " " G. Modolo v Gorici,
6. " " " G. Ghitter v Gorici,
7. " " " D. Gaspari v Komnu,
8. " " " D. Gaspari v Stanjelu.

Trtorejcem kaže, da zahtevajo od imenovanih tergovcev poročivo, da je kupljeno žeplo enako preiskovanemu uzoru, kateri se v tukajšnjem uradu hrani, da bo mogoče primerjati če bo kaka pritožba.

Opomni se slednjič, da podpisano c. kr. kmetijsko društvo daje pojasnila samo o tistih uzorcih, ki se v preiskavo izračujejo neposredno v društvenem uradu (v deželni hiši na starem trgu).

C. kr. kmetijsko društvo

V Gorici dne 22. aprila 1885.

Coronini, predsednik.

Fabrik: Wien, III. Hauptstr. 109.

ŽELODČNE BOLEZNI

je mogoče HITRO in POPOLNOMA ozdraviti po

JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lehk, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izležkov itd., katera se občinstvu kakor pravi čudeži pripomorejo, niso nič druga, nego škodljiva zmes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsed svoje priproste sestave, odločno oživljajoč in želodčne žive hitro kreplalne moči **pravice prednosti** nad vsemi dosedaj v tej stroki poznamimi zdravili, kar dokazuje tudi **se vsakim dnevom večje prašanje** po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineske robarbare, katera korenika je poznana zarad njenega ugodenega upliva na **prebavljanje** in **čiščenje**, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vse strokovnjaki in zvezenci priporočujejo proti neječnosti, zbasanju, smrdljivi sapi, gnusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesu.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev.

GLAVNA ZALOGA v LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Zaloge: v Trstu v lekarni G. B. Roris, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franconi, v Tolminu v lekarni E. Paliscu.

1884.

razstava v Kalkuti

(diploma s kolajno).

VLAHOV

lek odobren po c. kr. vladu, priporočen od zdravniških strokovnjakov, patentovan na zdajnjih držav Ameriških. Dosežni uspehi: vsakoršna nerazpošljivost, neprebavljivost, koliko, glijete, krvavica, (hemoroid), povračljive mrzelice, vodenica pranica, leno-t. slabost, čiščenje krvi. Čisti polagoma in okrepuje zdravje. — Z vsako staklenico vred dobi se tudi navod, kako se ima rabiti lek.

Pozor proti ponarejanju! Da bi dobivanje leka olajšal zlagal z njim izdelovatelj vse kavane, mirodinje, sladičarje in likerje v glavnih mestih po celem svetu 40-48.

Tvornica: Romano Vlahov v Šibeniku. Glavna zaloga v Trstu ulica S. Lazzaro št. 1

NB. Pozor proti ponarejanju.

NB. Pozor proti ponarejanju.

C. I. priv. tovarna

L. Tedesco & C.

DUNAJ.

Tovarna v Požunu

V Trstu Corso 709-2.

VELIKANSKA ZALOGA

popolnoma izdelanih oblik za gospode in spalnih suknij,

obleke za dečke in majhne otroke.

plašče in oblike za dekle in otroke

v najlegantnej in najnoviji modi.

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah

radi velike eleganc, solidnega dela in poslovne nizke cene svojih izdelkov.

Vsa obleka je po najnoviji modi upravzato izdelana iz najmodernejše robe, kakor pri vsem tem jako cene, skoravno fine in izvenredno fine vrste, vedno v vseh velikostih na razpolaganje, po čudovitih tovarniških cen!

6-24 stalnej tovarniški cen!

Filiala pri

Tovarna v Prosnicah

A. Eisenstädter

• TRSTU

Corso št. 709-2.

Steklenica 10 kr. Kdor je vzame več, dobri primeren odpust.

Blagorodni gospod Piccoli v Ljubljani. Vaša želodečna esenca je jedino zdravilo, ki mi pomaga pri moji bolezni v želodcu.

Vsičkrat kadar jo rabim, čutim olajšanje in zboljšanje.

Josip Sordat, župnik, Kamrje, pošta Črniče.

Tukaj velja izrek: "Čast zasluzku". Vaša želodečna esenca, katero smo jaz in mnogo drugih bolnikov rabili v bolezni, je prav čudovita moč, posebno pri želodečnih boleznih.

A. Lupetina, župnik, Kršan na Primorskem.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarničarja Piccoli-ja hitre in precudne zdravilne moči. Ž njo zdravilo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kajih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassish, župnik-kan. Plominj, Primorsko.

Antirheum najboljše zdravilo proti prehljenju, kostobilji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v krizi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobe. Steklenica 40 kr.

Pastilje santoninske; (kolesci zoper gliste) izkušeno zdravilo zoper glista škatljica 10 kr. 100 koščkov 60 kr. 1000 koščkov 5 gld.

Salicilne pastilje proti prehljenju najboljši pripromoč proti davici (difteriti), plučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripost. Škatljica 20 kr.

Zaljčeni prani sirup. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirup se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boležnim, zasišenju, kašljiju, hriposti, dušljivemu kašiju itd. Odraženi naj vzbujamo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci še toliko žilčic. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, Kakor vsa druga zdravila se zmrzaj frišna doba v lekarni

Čudovite kapljice

Sv. Antonia Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besed, da se dokaze njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratni želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrejajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevenim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropot ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsakim bolezni.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatve pa edino v lekarni Cristoforletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Roris, G. B. Farabolchi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetkov, skaterim se zavoli želje po dobiku tu pa tam ljudstvo gojufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Agencija za posredovanje

u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA